

บทที่ 1

บทนำ

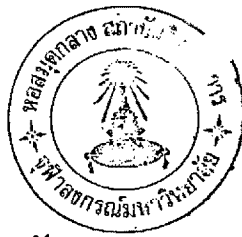
1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เมื่อไทยรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ คติเรื่องพระจักรพรรดิที่มีในพระไตรปิฎกก็แพร่หลายเข้ามาในเมืองไทย หลักฐานในเรื่องนี้จะเห็นได้จากเรื่องราวในตำนานพงศาวดารและวรรณคดี พระมหากษัตริย์ไทยผู้ทรงพระเกชาบุภาพก็มักจะได้รับการถวายพระนามว่า พระจักรพรรดิ หรือพระธรรมราชา ทศพิชราชธรรมและจักรพรรดิวัตรก็เป็นคุณธรรมซึ่งพระมหากษัตริย์ไทย ได้ใช้เป็นหลักในการปกครองบ้านเมืองตลอดมาแต่โบราณจนปัจจุบัน

เป็นที่เห็นได้ชัดว่าระบอบการปกครองของพระจักรพรรดิในคติอินเดีย มีอิทธิพลต่อการปกครองระบอบราชาธิปไตยของไทยเป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาระบอบการปกครองของพระจักรพรรดิจากแหล่งที่มาดั้งเดิม คือจากวรรณคดีบาลีและวรรณคดีสันสกฤต ทั้งนี้เพื่อความรู้อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการปกครองระบอบราชาธิปไตยตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นอุดมคติสูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาระบอบการปกครองของพระจักรพรรดิ-ผู้นำในอุดมคติของอินเดีย จากวรรณคดีบาลีและวรรณคดีสันสกฤต การศึกษาเรื่องราวของพระจักรพรรดิ คือ การศึกษาความคิดของคนสมัยโบราณในด้านการปกครองประเทศ คุณลักษณะของผู้นำในอุดมคติ คุณธรรมที่ทำให้คนพิชิตโลก สวัสดิภาพของสังคม และองค์ประกอบที่สำคัญของแว่นแคว้น นอกจากนี้แล้วประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องนี้ตามข้อความในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ตลอดจนฎีกาซึ่งบางตอนยังไม่มีใครแปลมาก่อน

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งออกตามหลักฐานทางวรรณคดีที่ค้นคว้า คือวรรณคดีสันสกฤต เริ่มจากวรรณคดีเล่มแรก คือ คัมภีร์ฤคเวทจนถึงคัมภีร์อรรถศาสตร์ ระยะเวลาตั้งแต่สมัยพระเวทจนถึงสมัยพระเจ้าจันทรคุปต์แห่งราชวงศ์เมารยะ วรรณคดีบาลี เริ่มจากคัมภีร์พระไตรปิฎกถึงคัมภีร์ฎีกา ระยะเวลาตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงสมัยพระเจ้าปรักกมพาทที่ 1 แห่งลังกา และวรรณคดีไทยบางเล่มที่เกี่ยวข้องของควย มีระยะเวลา 2 สมัย คือ สมัยพระญาติไทยแห่งกรุงสุโขทัย และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1.3 ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้

ผู้ศึกษาจะได้รับความรู้เรื่องการปกครองและคุณลักษณะของพระจักรพรรดิในคติอินเดียอย่างละเอียดลออ แทรกควยความรู้ในราชনীติ คุณธรรมของผู้ปกครอง สวัสดิภาพของบ้านเมือง องค์ประกอบที่สำคัญของแว่นแคว้น วัฒนธรรมของพระจักรพรรดิ อาณาเขตของโลก ความคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของอารยธรรมตามคติพุทธศาสนา ตลอดจนได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ จากเรื่องแทรกในอรรถกถา เช่น หญิงทองหาม 20 จำพวก เป็นต้น

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวการปกครองของพระจักรพรรดิจากวรรณคดีดั้งเดิม วรรณคดีที่สำคัญ คือ วรรณคดีสันสกฤต จากคัมภีร์ฤคเวท อถรรพเวท ศตปถพราหมณะ ไมตรีอุปนิษัท รามายณะ มหาภารตะ วินัยปุราณะ ศิวปุราณะ และคัมภีร์อรรถศาสตร์ วรรณคดีบาลี จากคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา มี คัมภีร์สมุทฺถกวลาสินี มโนรณฺฑินี ปรมัตถโชติกา และคัมภีร์อัฐสาสนี และจากฎีกาพระอภิธรรม ชื่อ อภิขัมมัตถวิภาวินี วรรณคดีไทยจากไตรภูมิพระร่วง จักรวรรดิวัตรค่านันท์ และหนังสือกฎหมายฉบับพระเจ้าลูกยาเธอกรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ภาษาบาลีในคัมภีร์พระไตรปิฎก ใช้คำแปลจากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง ส่วนภาษาบาลีในคัมภีร์อรรถกถา ฎีกาและภาษาสันสกฤตทั้งหมดเป็นคำแปลของผู้เขียนเอง ขอความที่ยกมาจากวรรณคดีไทยและแหล่งภาษาไทยต่าง ๆ นั้น อักษรวิธีตามต้นฉบับ

อนึ่ง มีชื่อที่แข็งแกร่งเล็กน้อยในเรื่องการถ่ายตัวอักษร คือ คำว่า Cakravartin เขียนแบบถ่ายตัวอักษรโรมันจากภาษาสันสกฤต แต่เมื่อเขียนเป็นภาษาอังกฤษใช้ว่า Chakravartin ตามแบบอย่าง John Dowson ในหนังสือ A Classical Dictionary of Hindu Mythology.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย